

Νεολιθική Εποχή

Πώς οργανωνόμαστε;

Πόσο μεγάλες ήταν οι ομάδες των ανθρώπων της Νεολιθικής Εποχής;

Οι πιο κάτω κύκλοι αναπαριστούν το μέγεθος διαφόρων νεολιθικών οικισμών. Κόβω προσεκτικά τους κύκλους και στη συνέχεια τους βάζω σε σειρά ξεκινώντας από τον μεγαλύτερο.

Νεολιθικός
οικισμός
Ναχάλ Όρεν
(Ισραήλ)
20–60 κάτοικοι

Νεολιθικός οικισμός
Γιφταχέλ (Ισραήλ)
150–450 κάτοικοι

Νεολιθικός οικισμός
Ιεριχούς (Ισραήλ)
25–750 κάτοικοι

Νεολιθικός οικισμός
Γίλγκαλ (Ισραήλ)
100–300 κάτοικοι

Νεολιθικός οικισμός
Μπάστα (Ιορδανία)
1000- 4000 κάτοικοι

Νεολιθική Εποχή**Πώς οργανωνόμαστε;**

Πόσο μεγάλες ήταν οι ομάδες των ανθρώπων της Νεολιθικής Εποχής;

Χρησιμοποιώντας τους κύκλους που έκοψα, υπολογίζω τον πληθυσμό των πιο κάτω νεολιθικών οικισμών της Κύπρου.

Νεολιθικός οικισμός
Χοιροκοιτίας (Κύπρος)
_____ κάτοικοι

Νεολιθικός οικισμός
Σωτήρας (Κύπρος)
_____ κάτοικοι

Νεολιθικός οικισμός
Συλλουρόκαμπου
(Κύπρος)
_____ κάτοικοι

Νεολιθική Εποχή

Πώς οργανωνόμαστε;

Ήταν όλοι ίσοι μεταξύ τους οι άνθρωποι της Νεολιθικής Εποχής;

Στο πιο κάτω κείμενο σημειώνω σε κάθε παράγραφο ένα τεκμήριο που δείχνει ότι οι άνθρωποι των νεολιθικών χωριών μάλλον ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΙΣΟΙ μεταξύ τους.

Κείμενο 1

Πολλοί αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι στα χωριά της Νεολιθικής Εποχής κάποιοι άνθρωποι ήταν πιο πλούσιοι από τους υπόλοιπους. Για παράδειγμα οι καλύτεροι κυνηγοί και οι καλύτεροι καλλιεργητές της γης μπορούσαν να έχουν περισσότερη τροφή.

Υποστηρίζουν ότι σε μερικούς οικισμούς έχουν βρεθεί: σπίτια που είναι πιο μεγάλα από τα υπόλοιπα και τάφοι με πιο πολλά αντικείμενα από άλλους τάφους. Πιστεύουν ότι αυτά είναι τεκμήρια που φανερώνουν ότι πιθανότατα κάποιοι άνθρωποι ήταν πιο πλούσιοι από τους υπόλοιπους και έπαιρναν αποφάσεις για όλο το χωριό.

Επίσης, πιστεύουν ότι αφού πολλοί άνθρωποι έπρεπε να ζουν στον ίδιο χώρο, κάποιοι από αυτούς έπρεπε να παίρνουν τις αποφάσεις για όλη την ομάδα, όπως γίνεται και σήμερα. Για παράδειγμα, κάποιος ή κάποιοι έπρεπε να αποφασίζουν για το πώς θα κτίσουν το τείχος γύρω από το χωριό ή αν θα έπρεπε να δεχτούν να κατοικήσει στο χωριό τους μια νέα ομάδα ανθρώπων που ήρθε από κάπου αλλού. Θα ήταν πολύ δύσκολο να αποφασίσουν για κάτι τέτοιο πάρα πολλοί άνθρωποι μαζί.

Στο πιο κάτω κείμενο σημειώνω σε κάθε παράγραφο ένα τεκμήριο που δείχνει ότι οι άνθρωποι των νεολιθικών χωριών μάλλον ΗΤΑΝ ΙΣΟΙ μεταξύ τους.

Κείμενο 2

Πολλοί αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι τα ευρήματα δεν μας δίνουν αρκετά τεκμήρια για το ότι κάποιοι άνθρωποι ήταν πιο πλούσιοι ή πιο ισχυροί από τους υπόλοιπους στο ίδιο χωριό. Δεν έχουμε, για παράδειγμα, τεκμήρια που να λένε ότι κάποιοι ήταν καλύτεροι κυνηγοί ή καλύτεροι καλλιεργητές της γης.

Υποστηρίζουν ότι μόνο σε κάποιους νεολιθικούς οικισμούς έχουν βρεθεί σπίτια που είναι πιο μεγάλα από τα υπόλοιπα και τάφοι με πιο πολλά αντικείμενα από άλλους. Πιστεύουν ότι αυτά είναι τεκμήρια για το ότι μάλλον όλοι οι άνθρωποι ήταν ίσοι μεταξύ τους και οι αποφάσεις για το χωριό ήταν κοινές.

Επίσης, πιστεύουν ότι πολλοί άνθρωποι μπορεί να ζούσαν μαζί χωρίς να χρειάζονταν κάποιοι ή κάποιους να παίρνουν τις αποφάσεις για τους υπόλοιπους, αφού και σήμερα υπάρχουν ομάδες ανθρώπων που ζουν όπως οι άνθρωποι της Νεολιθικής Εποχής χωρίς να έχουν ορισμένους αρχηγούς. Σε αυτές τις ομάδες παίρνουν όλοι μαζί τις αποφάσεις που αφορούν όλα τα μέλη της ομάδας.

Νεολιθική Εποχή**Πώς οργανωνόμαστε;****Ήταν όλοι ίσοι μεταξύ τους οι άνθρωποι της Νεολιθικής Εποχής;**

Ήταν ή δεν ήταν ίσοι μεταξύ τους οι άνθρωποι της Νεολιθικής Εποχής; Ποια η άποψη των αρχαιολόγων;

Γιατί οι αρχαιολόγοι διαφωνούν μεταξύ τους;

Συγκρίνω τις απαντήσεις μου με αυτές που έχει σημειώσει το παιδί που κάθεται δίπλα μου. Συζητούμε τις απόψεις μας.

Γράφω τη δική μου άποψη με βάση τα τεκμήρια που εντόπισα πιο πάνω αλλά και από όσα έμαθα για τη Νεολιθική Εποχή (δεν είναι υποχρεωτικό να συμφωνήσω με μια μόνο από τις πιο πάνω απόψεις).

Νεολιθική Εποχή**Πώς οργανωνόμαστε;**

**Ποιοι ήταν πιο ισχυροί κατά τη Νεολιθική Εποχή;
Οι άντρες ή οι γυναίκες;**

Μελετώ τις πιο κάτω πηγές και εντοπίζω τεκμήρια που απαντούν το πιο πάνω ερώτημα.

Από τους σκελετούς που έχουν βρεθεί φαίνεται ότι οι άνδρες της Νεολιθικής Εποχής ήταν πιο δυνατοί σωματικά από τις γυναίκες.

Στους περισσότερους τάφους της Νεολιθικής Εποχής δεν έχουν βρεθεί τεκμήρια που να δείχνουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες, ως προς το ποιοι/ες ήταν οι πιο ισχυροί/ες.

Πάρα πολλά από τα ευρήματα (ειδώλια) της Νεολιθικής Εποχής αναπαριστούν γυναίκες και μάλιστα κάποιοι αρχαιολόγοι θεωρούν ότι οι νεολιθικοί άνθρωποι πίστευαν σε θεές.

Ποιοι ήταν πιο ισχυροί κατά τη Νεολιθική Εποχή;

Οι άντρες, οι γυναίκες ή ήταν ίσοι μεταξύ τους;

Ποια τεκμήρια υποστηρίζουν το συμπέρασμα στο οποίο έχω καταλήξει;

Νεολιθική Εποχή**Πώς οργανωνόμαστε;**

Ποιες ήταν οι σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών ομάδων (χωριών) της Νεολιθικής Εποχής;

Υπήρχαν συγκρούσεις μεταξύ των ομάδων της Νεολιθικής Εποχής;
Μελετώ τις πηγές και υπογραμμίζω ή σημειώνω τεκμήρια (πληροφορίες) που με βοηθούν να απαντήσω το πιο πάνω ερώτημα

Αιχμές βελών από τον νεολιθικό οικισμό της Γιφτατέλ (Ισραήλ). Τέτοια ευρήματα έχουν βρεθεί σε πολλούς νεολιθικούς οικισμούς.

Πηγή φωτογραφίας:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Yiftahel>

Κρανίο που βρέθηκε στην Αγγλία. Στο κρανίο φαίνεται μια τρύπα (κάκωση) που σύμφωνα με τους αρχαιολόγους μπορεί να δημιουργήθηκε από βέλος. Σκελετοί με κακώσεις που μπορεί να προκλήθηκαν από όπλα βρέθηκαν σε διάφορα μέρη του κόσμου.

Πηγή φωτογραφίας:
www.archaeology.co.uk/articles/features/bloody-stone-age-war-in-the-neolithic.htm

Αναπαράσταση του νεολιθικού οικισμού στο Σεσκλό (Ελλάδα) που φαίνεται να περιβάλλεται από τείχος. Τείχη υπάρχουν και σε πολλούς άλλους οικισμούς της Νεολιθικής Εποχής.

Πηγή αναπαράστασης: *Ιστορία του ελληνικού Έθνους*, Τόμος Α', Εκδοτική Αθηνών ΑΕ

Νεολιθική Εποχή

Πώς οργανωνόμαστε;

Ποιες ήταν οι σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών ομάδων (χωριών) της Νεολιθικής Εποχής;

Συνεργάζονταν μεταξύ τους οι ομάδες της Νεολιθικής Εποχής;
Μελετώ τις πηγές και υπογραμμίζω ή σημειώνω τεκμήρια (πληροφορίες) που με βοηθούν να απαντήσω το πιο πάνω ερώτημα.

Κοσμήματα φτιαγμένα από ένα είδος κοχυλιού που υπάρχει μόνο σε μερικές θάλασσες. Τέτοια κοσμήματα έχουν βρεθεί σε νεολιθικά χωριά που βρίσκονται πολύ μακριά από τη θάλασσα.

Πηγή φωτογραφίας:

<http://www.ime.gr/chronos/01/en/nl/culture/jewellery.html>

Λεπίδες φτιαγμένες από οψιανό (πέτρα από λάβα ηφαιστείου) που βρέθηκαν στον νεολιθικό οικισμό του Σηλλουρόκαμπου στην Κύπρο. Στην Κύπρο όμως δεν υπάρχει αυτό το είδος πέτρας.

Πηγή φωτογραφίας: Φωτογραφικό Αρχείο, Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου.

Πήλινο αγγείο με «χτενιστή» διακόσμηση που βρέθηκε στη **Χοιροκοιτία**. Αγγεία διακοσμημένα με αυτό τον τρόπο έχουν βρεθεί σε διάφορους οικισμούς στην Κύπρο αλλά και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Πηγή φωτογραφίας:

<http://www.cyprus-archaeology.org.uk/periods/neolithic.htm>